

Arbeids- og sosialdepartementet (1)
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
17/00009-195

Vår dato
31.10.2017

Høring - Forskrift for forsøk med tiltaket varig tilrettelagt arbeid i kommunal regi

Fellesorganisasjonen (FO) er en fagforening og ett profesjonsforbundet for 28.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. FO organiserer helse – og sosialarbeidere innenfor hele spekteret av våre velferdstjenester.

FO har ved flere anledninger uttrykt bekymring for konsekvensene av å flytte ansvaret for varig tilrettelagt arbeid (VTA) fra stat til kommunene. Vi kan ikke se at det, per i dag, er noe som tilsier at kommunene vil forvalte VTA-ordningen bedre enn det staten gjør. Vi mener det er viktig at forsøksprosjekt har klare føringer og kriterier for gjennomføring, som ivaretar kvalitet og sikrer at muligheten for arbeid ikke forringes. FO har innspill til flere av punktene i høringsnotatet.

I NOU 2016:17 På lik linje slo Rettighetsutvalget slo fast at nesten ingen personer med utviklingshemning er i ordinært arbeid (under 100 personer i 2006), kun en av fire har tilrettelagt arbeid. Av disse er rundt 90 prosent i skjermede virksomheter. Likevel er situasjonen slik at de aller fleste ikke har noe tilbud i det hele tatt eller har et dagtilbud /aktivitetstilbud.

Mulighet for deltakelse i arbeidslivet er en av de viktigste områdene for å nå målet om inkludering og like muligheter for alle. Arbeid handler om å bidra og å høre til, det handler om å bli verdsatt, om å delta, det handler om sosial tilhørighet. Som mennesker forstår og måler vi oss selv og andre utfra hva vi «gjør» og hvor vi jobber. I stor grad knyttes en vesentlig del av vår identitet til yrkesrollen. Det er derfor viktig at VTA har en form, organisering og oppgaver som vitner nettopp om arbeid og ikke aktivitet.

I notatet fremgår det at det settes av midler tilsvarende om lag 75 tiltaksplasser, men at forsøkskommunene ikke vil være bundet av dagens satser for VTA i forsøket. Dette er forunderlig og FO ser ikke hvordan kommunene da skal klare å opprettholde eller gi et bedre kvalitativt tilbud eller gi tilbud som medfører økt antall deltakere i VTA, som er de to kriteriene som er beskrevet.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

FO mener forslaget ikke ivaretar arbeidstakerrettigheter for deltakere i prosjektet godt nok. Det bør være et krav til forsøkskommunene som innebærer større forpliktelser om å videreføre tilbud, tilrettelagte arbeidsplasser, etter endt prosjektperiode. Selv om dette er et prosjekt og fast ansettelse er vanskelig å garantere, bør det ligge en sterkere forpliktelse om arbeid etter at forsøksperioden er avsluttet, enn det som framkommer i høringsnotatet og forslag til forskrift.

FO ønsker at arbeid til alle skal være en reell mulighet. Det krever tiltak som øker mulighet for arbeid i ordinære bedrifter, og at tilrettelagt arbeid blir anerkjent som verdiskapende og likeverdig arbeid. Det er viktig at ikke VTA blir et aktivitetstiltak i regi av helse- og omsorgsetaten, men anerkjennes som arbeid, og at det gis kompensasjon i form av lønn. Lønn er en viktig motivator for arbeid og det er ofte kjennetegnet på arbeid til forskjell fra aktivitet eller opplæring.

FO mener at:

- Arbeidsmarkedstiltak må være et statlig ansvar, fordi det sikrer mer lik behandling på landsbasis.
- VTA må forbli en statlig ordning og personer med utviklingshemning må sikres plasser i VTA.
- Dersom kommunene overtar ansvaret for VTA, er det fare for at tiltaket pulveriseres og nedprioriteres i konkurranse med alle andre oppgaver kommunen har ansvar for.
- Deltakende må få lønnskompensasjon for utført arbeid, minimum ½ G eller 20 % av ordinær lønn for tilsvarende arbeid og opp til 1 G.
- Økonomisk kompensasjon for utført arbeid må reguleres i forskriften.

I høringsnotatet er det listet opp tre kulepunkter som utgjør rammen for hvem forsøket skal omfatte:

- deltakerne må motta full uføretrygd
- deltakere som er under 30 år ved oppstart og/eller mottar uføretrygd etter reglene om ung ufør (jf. folketrygdloven § 12-13) skal prioriteres
- deltakerne kan ikke allerede ha en plass i VTA

FO mener det må være et krav at forsøksordningen skal omfatte deltakere som fyller kriteriene, og i tillegg at punkt to presiseres:

- deltakere som er under 30 år ved oppstart og/eller mottar uføretrygd etter reglene om ung ufør (jf. folketrygdloven § 12-13), og personer med utviklingshemning skal prioriteres.

Personer med utviklingshemning er de som i dag taper i kampen om VTA plassene. Arbeid genererer bedre helse, livskvalitet, egenverd og trivsel. Arbeidsplassen er den naturlige arena for forebyggende helsearbeid. Personer med utviklingshemning er en gruppe mennesker som sjeldent gis denne muligheten. Det er dårlig samfunnsøkonomi og et alvorlig diskrimineringsproblem. Dette prosjektet bør i tillegg til å øke omfanget og kvaliteten på VTA tilbudet se på om en målrettet innsats overfor personer med utviklingshemning kan øke deres muligheter for deltakelse i arbeidslivet.

Det er i dag ikke oppgitt kriterier eller krav til evaluering av prosjektet. Foruten at det er sagt at forsøkskommunene skal rapportere på bruk av midler er det lagt opp til at forsøkskommunen skal vurdere alle aspekter selv. Ved at det ikke legges inn noen felles kriterier ser vi ikke hvordan direktoratet skal kunne evaluere prosjektet i etterkant. FO mener det må klare kriterier til hva kommunene skal rapportere på, slik at det er mulig å se om målsetningen om et bedre tilbud og økt arbeidsdeltakelse for aktuelle deltaker er nådd.

FO mener det også er viktig å se på muligheten for økt deltakelse i ordinært arbeidsliv. Landsomfattende prosjekter med utgangspunkt i Supported Employment tanken og Individual Personal Support (IPS), som for eksempel «Helt Med»¹, må i større grad få plass i offentlig virksomhet. «Helt Med» er et godt eksempel på hvordan spesifikt rettede tiltak med tanke på ansettelse av personer med en kognitiv funksjonsnedsettelse, fungerer. NAV må gis et tydeligere ansvar for å følge opp og informere om de tiltak som finnes og nye tiltak som kommer.

Med vennlig hilsen

Sign.
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign.
Gry Reinsnos
Rådgiver

---

¹ <http://www.heltmed.no/>